

II.
C.22159
8/2 97

So. Luri

80
br.

22159 II. C. g. 2

Se

K
L
BIB
I

V z

SVETI JURI

serčni vojšak.

Serčnim slovenskim mladenčem

spisal

L. J. duhoven.

V Ljubljani 1851.

V založbi in na prodaj pri *Janezu Giontinitu*, bukvarji v
Ljubljani.

Natisnila *Rozalija Eger*.

Čuden je Bog v svojih svetnikih. *Ps. 67.*

Sveti Juri marternik,

v letu 303. *)

Se praznuje 24. maliga travna.

Njegovo znamenje je boj z zmajem ali drakonam; in se v pomoč kliče v dvomih zoper vero.

Ko je Dioklecjan sédel na stol vélikiga rimskiga cesarstva, je malikovavstvo že omagovalo; torej si je vse prizadjal, mu vnovič poprejšno imenitnost in veljavo pridobiti. Vera v Kristusa se je zmiram bolj razširjala, in je žugala lažnjive bogove, v katerih so se zaslepljenim ljudém hudiči dali moliti, popolnoma spodriti. Torej se je poslužil sovražnik človeškiga rodú tega hudobniga cesarja, in je zoper Jezusove učence divjal z ognjem ino z mečem.

Nekiga dné je Dioklecjan malika Apo-

*) Leg. v. d. 14 Nothhelf. v. Dr. F. Pösl.

lina v neki reči za svet prašal, kateri mu je mende na to odgovoril: „de pravič- ni na zemlji so edini zaderžek, de velikrat ne more resnice po- vedati, in le po njih se zgodi, de niso resnične védeževanja.“ Od tega goljufniga odgovora zaslepljen, je močno želel zvediti, kdo de so ti pra- vični. „Kristjani so, o cesar!“ mu odgo- vorí nekdo zmed malikovavskih pôpov. Ve- sél, de je to zvedil, je začél vso togoto zlivati nad spoznovavce Jezusa Kristusa.

Vse namestnike, zlasti iz jutrovi- h dežel, je v zbor poklical, in je vesoljno preganjanje kristjanov napovedal. Ta sklep je bil tudi ljudstvu svoj pot naznanjen.

Ta čas je bil v cesarjevi vojski pre- čudin Kristusov vojšak, sv. Juri po ime- nu. Bil je iz Kapodocije, sin zlo imenit- nih kersanskih staršev, kateri so ga od perve mladosti lepo redili v božjim stra- hu. Svojiga očeta zgubi z godej, in se po- dá z materjo v obljubljeni deželo, kjer je ona velike in bogate posestva iméla, in je ondi bogoljubno živel. Kadar je za vo- jačino dorasel, je po zgledu svojiga očeta v dvajsetim letu svoje starosti k vo-

jaštvu šel. Cesar ga je kmalo na viksi stopnjo povzdignil; pa še zmiram niso vedili, de je kristjan. Čez dve leti mu je mati umerla, in mu je zapustila velik delež. V visoki časti in velikim bogastvu bi bil zamogel sv. Juri po posvetnim zapopadku prav srečno in lahko živeti. Ali Bog mu je bil drugači v serce dal. Kar je bil sklenil, je moglo tudi urno izpeljano biti. Vidil je neslišano, satansko neusmiljenost, kako je cesar kristjane moril in do smerti terpežil. Sklep je bil storjen, sv. Juri je hotel biti vojšak za Jezusovo ime, torej je naj pred namenil, od vsih posvetnih reči se rešiti. Gre tedaj v obljubljeni deželo, razdeli svoj delež med uboge, in vsim svojim sužnjim da svobodo.

Potlej se v Nikomedijo verne, kjer je ta čas Dioklecjan prebival, in očitno graja cesarjevo zapoved, nedolžne kristjane mučiti ali martrati. Sveti Juri je dobro vedil, de ga terdo vojskovanje čaka, in se je zavoljo tega tri dni pripravljaj in vedno molil. Potlej stopi pred cesarja in njegovo svetovavstvo, in jih tako nagovori: „Dokle še bote svojo togoto zoper kristjane napenjali, o cesar in vi zbrani

starašini in deržavini! vi, ki vender sicer po dobrih postavah vladate? Dokle še bote ljudi, ki so v pravi véri podučeni, silili, vero spoznati, ki še sami ne veste, če je prava, ali ne? Ti vaši maliki niso bogovi; niso, še enkrat rečem, niso bogovi. Nikar vender ne bodite tako slepi! — Kristus sam je Bog, on sam je v veličastvu svojiga Očeta. On je vse stvaril, in njegova moč derží in vlada vesoljni svet. Tako tedaj, spoznajte tudi vi, de ta vera je prava, ali saj té z miram pustite, ki jo spoznajo in spoštujejo!“ —

Vsi so osterméli in na cesarja napéto gledali, kaj mu bo na to odgovoril. Ali cesar je bil preveč zmoten, in od žive jeze, ki mu je oserčje vjedala, ni mogel kar besede odgovoriti. Maksencju, svojimu zvestimu perjatlu zraven sebe, migne, de naj odgovorí na to govorjenje. Le-ta sv. Jurja bližej k sebi pokliče ter mu reče: „Kdo te je učil, tako nespremišljeno in prederzno govoriti?“ „Resnica,“ mu svetnik odgovorí.

Svetovavec mu reče: „Kaj je resnica?“ — „Kristus sam je resnica, kteriga vi preganjate,“ odgovorí sv. Juri. —

„Si tedaj tudi ti kristjan?“ reče Maksenci. — „Služabnik svojiga gospoda Jezusa Kristusa sim,“ reče sv. Juri, „in v zaupanju na njega sim prišel v vaše zbiraljše, resníci spričevanje dat, desiravno me nikdo ni silil.“ — Po teh besedah je vstal velik šum med pričujočimi, kakor velikrat v tacih priložnostih. — Dioklecjan ukaže tihoto, in svetnika tako nagovori: „Zavoljo tvojiga imenitniga rodú in zavoljo tvoje častitljivih služb vredne mladosti, sim te bil popred v višji čast povzdignil; zdaj pa, če si tudi svoj prederzni jezik v lastno škodo obrnil, ti hočem vender iz ljubezni do tvojiga modriga in blaziga serca v tvoj prid svetovati, in te kakor oče opominjati, nikar ne zanemari dobrót vojaškiga stanú, in ne podverzi svoje mladosti strašnim martram, ampak bogovam daruj, de boš mogel od mene še vikših plačil perčakovati.“ — Sv. Juri mu odgovori: „O de bi pač ti rajši po meni peršel k spoznanju ediniga praviga Boga, ter mu hvalne darove po njegovi volji daroval! zares večno vse častitljivši kraljestvo bi prejél; ker glej, vse kar zdaj v oblasti imaš, je nečimerno, in pojde

skorej svojimu koncu nasprot; za to ti tudi vsi tvoji zakladi nič ne pomagajo, ker so tako spremenljivi. Nikoli nikakor ne boš s tacimi rečmi ljubezni do mojiga Boga v mojim sercu oslabil; nikakoršno terpeženje (martranje) nikoli ne bo premôglo, mi sinovsko spoštovanje do mojiga Boga poropati, ali me ostrašiti.“ — Čez to govorjenje se je cesar strašno razjézil, in mu ni pustil dalje govoriti. Ukazal je služabnikom, ga s sulicami iz zbiraljša pahniti in v ječo vreči. Pa suliške špice so se vpogovale ko svinc, in telesu sv. Jurga niso nič žaliga storile. On pa je na glas Boga hvalil.

V ječo ga peljejo, vklenjeniga na zémľjo veržejo, in mu težko skalo na persi položé. Tako je bil trinog ukazal. Z veliko poterpežljivostjo je sv. Juri do prihodnjiga dné to preterpel in je neprenehama Boga hvalil. Ko se zdani, ga cesar pred sodbo pokliče. Berž ko ga vidi, kako je od silno težkiga kamna zdélan in obnemôgel, ga nagovori in reče: „No Juri, si zdaj peršél k pameti, ali češ še tako terdovratno v svoji zmoti ostati?“ Neprestrašeno in slovesno mu odgovori

svetnik: „Cesar, meniš, de me je tolika plahôta prevzela, de bi me taka majhna in otročja kázen od mojiga spoznanja ločila, in de bi svojo vero zatajil? Obljubim, o cesar! préd se boš ti naveličal me martrati.“ — „Take otročje kazni ti bom naklonil,“ odgovori trinog, „de bo skorej po tvojim življenji,“ in ukaže svetnika na kolo pervezati, ktero je nad zemljo têklo. Pod kolo pa reče desko napraviti, na kateri so bili noži, in ternkasti žeblji gosto nasajeni. Potlej so začeli kolo goniti, na katerim je bil marternik pervezan, tako de je bilo njegovo telo neusmiljeno rezano in mesarjeno, kolikorkrat je na desko zadel. V začetku je sv. Juri na glas k Bogu za pomoč klical, potlej je pa Boga hvalil in terpel, de kar nobeniga zdihljeja ni bilo od njega slišati. Poslednjič je precej dolgo per miru bil, kakor de bi hotel spati.

Cesar je mislil, de je mertev, in je bil zlo vesel. Svoje malike je hvalil, potlej se k sv. Jurju oberne in reče: „No, kje je zdaj tvoj Bog, Juri? Kako de te iz te otročje kazni ni rešil?“ Zdaj da zapoved, ga s kolésa snéti, in gre v

tempelj maliku Apolinu darovat, iz hvalenosti, de je bogovskega sovražnika srečno premagal. V tem je črn oblak nébez preprégel, strela udari, de se vse strese, in veliko pričujočih je slišalo glas z nebés: „Ne boj se Juri, ker Jest sim s teboj!“ Neutegama pa se nebo lepši ko kdej popred razvedrí. Mož veličansko lepo oblečen se perkaže, se h kolesu vstopi, svetnika objame, perjazno pozdravi in reče: „Ljubljeni Juri! močnoserčno me spoznavaj in pričaj, ker po tebi jih bo veliko k meni spreobernjenih.“ Nobedin pričujočih ni derznil bližej k njemu stopiti, dokler ni zginil. Zdaj še le so svetnika od kolesa odvezali, in vsi so stermeli, ker so vidili, de je popolnoma zdrav. Sv. Juri pa se je Bogu zahvalil in častil Gospoda. Vojšaki, to viditi, so cesarju naznanili, ki se je še pri darovanju mudil. Sveti marternik ozdravljen, in od kolesa rešen, sam hití v Apolinov tempelj k cesarju, in reče: „Zdaj tedaj spoznaj moč mojiga Boga, ki me je rešil in ozdravil!“ Cesar, viditi služabnika Kristusoviga, misli spervič, de ni sv. Juri, ampak kdo drug njemu podoben. Pa pričujoči so naravnost

resnico pričali, de se je čudo godilo, in veliko zmed njih se jih je spreoburnilo, in so pričali vero v Kristusa. Med temi sta bila tudi Anatoli in Protej, ki sta bila predstojniška častnika (pretorja), in sta na glas vpila: „Keršanski Bog je edini veliki in pravi Bog.“ Per ti priči nju ukaže cesar pred mesto odpeljati in brez vse sodbe ob glavo djati. Drugi, ki so se bili ta čas spreoburnili, so svojo vero še skrivali. Cesarica Aleksandra pa, ki je tudi spoznala resnico keršanske vere, je imela ob enim tudi serčnost, svojo vero očitno spoznati. De bi cesar njeniga spoznanja ne zvedil, jo pričujoči sovétnik (konzul) seboj na dom vzame.

Cesar, ves čmern, de ne more nič opraviti, ukaže sv. Jurja v globoko jamo polno živiga apna vreči, in ga v nji tri dni zadelaniga deržati, de bi mu živa stvar ne mogla od nikodar nič pomagati. Zvezaniga so peljali na to mesto; sv. Jurji je pa molil: „O ti ohranovavec žalostnih, bramba preganjanih, upanje vsim tistim, ki jim je vse upanje odmaknjeno, Gospod moj Bog, usliši prošnje svojiga služabnika, ozri se na me doli in usmili

se me! Reši me iz zaséd sovražnikovih, in dodeli mi milost, do konca tvoje Ime stanovitno spoznati! Ne zapusti me, moj Gospod! zavoljo mojih obilnih grehov, de ne porekó moji sovražniki: Kje je njegov Bog? Pokaži svojo moč, in daj, de naj se spozná tvoje Ime nad menoj, tvojim nevrednim hlapcam! Pošlji mi varha svojiga angelja, Ti, ki si ognjeno peč v Babilonu v hladno roso spreménil, in svoje sveste služabnike nepoškodovane ohranil, Ti, kterimu hvala vekomaj. Amen.“ No to se je s sv. križem zaznamnjál in je šel vesél v jamo. Cesarjevi služabniki pa so se vernili, kakor jim je bilo rečeno.

Tretji dan pokliče cesar zopet svoje služabnike in reče: „Moja volja je, de od uniga nesrečniga Jurja, ki ste ga zovoljo njegove napake in prederznosti v apneno jamo vergli, tudi ne ena kost njegovim tovaršem ne ostane, de ne bodo njegovih kostí častili, in s tako nespametjo oslepljeni, v nesrečo padli. Ako bi bilo torej še kej od kostí uniga nesrečniga ostalo, zakopajte, de se vse pozabi!“ Služabniki urno gredó in veliko ljudí jih spremlja — nedoučakanih, kaj bi utegnilo biti. Apno

odkopljejo in najdejo svetnika v častitljivim oblačilu, kakor de bi z gostovanja peršel. Svoje roke povzdigne proti nebesam in hvali Boga za prejete dobrote. Vsi pričujoči, ko so ga vidili vsiga celiga in zdraviga, so silno stermeli in v en glas Boga častili, in so ga spoznali kakor ediniga resnično Velikiga. —

V tem pride do cesarja oznanilo, kaj de se je zgodilo. Neutegama sv. Jurja k sebi pokliče in ga nagovori z gromečim glasom: „Odkrij nam, Juri, s kakšnimi sleparstvi si zdravje dosegel! ker jest za terdno mislim, de se ti le za to kristjana hliniš, de bi svoje copernije skazal, de bi se ti vsi ljudje kakor imenitnemu človeku čudili, in de bi svojiga Boga, naj že bo kateri koli, kakor nar mogočnišiga razglasil!“ Sv. Juri mu na to reče: „Kar se mene tiče, verjamem, o cesar! de še svojih ust nisi v stanu odpreti, uniga Boga obnečastiti, ki je vsigamogočin, in vse tiste iz nadlog reši, ki vánj zaupajo. Ker si pa od hudiča v tako globoko brezno zmote pogreznjen, de še teh čudežev ne verjameš, ki jih z lastnimi očmi vidiš, temuč jih slepije šteješ; torej objokujem

tvojo slepoto in te ubogo revo imenujem; de bi ti pa na to odgovarjal, se mi ne zdiš vredin.“ „Je že prav, reče trinog, bomo vidili, kakšne čudeže boš pričo nas delal, in če boš nas še odgovora nevredne štel, ko ne boš nikogar imel, de bi se ozdravil.“ Potlej ukaže železne cókke pernesti, iz katerih so precej dolgi žebli moléli, jih pričo njega razbéliti in jih svetimu marterniku obuti. V tem so ga mogli pretépati in med tepenjem takó obutiga v ječo odpeljati. Z zabavljivim zasmehovanjem mu cesar reče: „Kako si vender urn tekavec, o Juri!“ Sv. Juri pa se je zlo veselíl v svojih martrah, in si je sam sebi serčnost dajal z besedami aposteljna: „Le teci, Juri, de doséžeš (stavo); sej ne tečeš v nesvésto.“ Po tem je k Bogu molil: „Ozri se doli, o Gospod, in poglej moje stiske in poslušaj zdihljeje svojiga vklenjeniga hlapca; ker število mojih sovražnikov se je močno zmnožilo, in s krivično jezo me sovražijo zavoljo tvojiga Imena. Ti, o Gospod! ozdravi me, ker razterte so vse moje kostí; in daj mi do konca stanovitno poterpežljivost, naj se ne hvali moj sovražnik, de me je premagal.“

Tako je molil, de je do ječe peršel. Celi dan in naslednjo noč je Boga hvalil, je bil vnovič s čudežem ozdravljen, in prihodnji dan vpričo vsiga starašinstva pred cesarja poklican.

Berž ko ga cesar vidi vsiga po koncu hoditi, se zlo čudi in reče: „Kaj je to, Juri, so ti mar cókle le za razvedrilo bile?“ — „Se vé de,“ mu odgovorí svetnik. Dioklecjan pa reče: „Zdaj pa le odstópi od svoje svojoglavnosti, bodi pokorn kakor se spodobi, opusti svoje copernije in daruj bogovam; če ne, bojo nar huji martre čez te peršle in boš življenje zgubil.“ — Sv. Juri reče: „O kako si v resnici brez pameti, de moč mojiga Boga imenuješ slepila in copernije; sleparijske goljufije hudičev pa, ktere vi v časti imate, tako hvališ.“ — Dioklecjan mu ni pustil dalje govoriti, in je s strašno jezo ukazal ga pretépati, rekoč, de naj se uči, de se s cesarjem ne govori tako zasramljivo. Zdaj so mogli sv. Jurja z volovskimi žilami tako tepsti, de se je meso od kostí ločilo, in se je na pol mertev na zemljo zgreznil. V tem terpljenji je bil vendar sv. Juri tako dobre volje, de se je

trinog k pričujočim obrnil in rekel: „Nič tega ne perpisujem njegovi moči, ampak njegovim copernijam.“ Na to Maksenci cesarju reče, naj bi ukazal Atanazja poklicati, ki copernije zna, in je tukaj pričujoč; on de bo svésto Jurjeve copernije ukrotil. Vražar pride, in cesar mu reče: „Kaj de je ta hudodelnik storil, vsi pričujoči vedó; kako pa de je to počél, zamoreš le samo ti zapopasti. Torej narêdi, de se ali njegove slepila razkropijo, in de se spametva; ali pa ga ti s svojimi copernijami iz življenja spravi.“ — Atanazi obljubi prihodnji dan vse dopolniti, in cesar ukaže po tem svetnika zopet v ječo odpeljati. Se v ječo vernivši sv. Juri móli: „Po svoji prečudni moči nad menoj, o Gospod! vódi vse moje stopinje k svojimu spoznanju, in ti v veri do tebe moj ték dopolni, de bo v vsim hvaljeno tvoje Ime!“

Drugi dan cesar na sodnici sedí vpričo vražnika, ki je imel svoje vražila perpravljene in je cesarju rekel: „Ukaži hudodelnika perpeljati; s pomočjo bogov naj bo on moč mojih vražil čutil. Ako hočeš, o cesar! de bo ta zbledenec vsim tvojim

poveljem na tanko pokoren, naj iz tega pije“; pomolí malo posodico. „Ako pa ukažeš, de naj z grenko smertjo umerje, naj pije iz te posode“; pomolí drugo malo posodico. — Na cesarjevo povelje perpeljejo sv. Jurja, ki ga tako nagovori: „Zdaj Juri, bodo tvoje copernije osramotene, ali pa bodo poginile;“ in mu ukaže perpravljeno pijačo izpiti.

Sveti Juri brez vse pomude izpije, pa nič ne čuti. Cesar to viditi, mu ukaže še drugo pijačo vžiti. Ker mu tudi ta nič ne stori, se je cesar silno čudil in vse zbiraljše ž njim. Potlej pa reče: „Kako dolgo bomo še občudovali tvoje djauja? Doklej boš nam še perkrival resnico, kako de ti martre nič ne morejo prizadeti, vražila nič storiti? Povej to, radi te bomo poslušali.“ Sveti Juri odgovori: „Nikar de bi mislil, o cesar! de me človeška umnost otéma, temuč le edino klicanje v Kristusovo Ime in v njegovo moč: v zaupanji v njega ne porajtam nič na vse martre in bolečine.“ Kakšen je ta nauk tvojiga Kristusa?“ ga vpraša Dioklecjan. Svetnik odgovori: „Ker je Kristus previdil, kako zlo se bote prizadevali, duše pogubovati,

je podučil svoje učence, in rekel, de naj se ne bojé teh, kateri le teló umoré; de naj za nepotrebno ne bodo skerbni, ker se noben las z glave ne bo zgubil, ne strup škodoval, ako ga bodo pili. In pa, vedi, o cesar! de ob kratkim rečem, to je njegova resnična obljuba: Kdor v mene veruje, bo ravno take dela delal, kakoršne jest delam.“ Dioklecjan praša, kakošne so te dela. Sv. Juri odgovorí: „Slepim dajati vid, gobovim očiševanje, kruljevim ude, gluhim sluh, hudobne duhove izganjati, mrtve k življenju obudovati, in enake reči.“ „Kaj praviš k temu?“ reče cesar Atanazju. Atanazi mu odgovorí: „Le čudim se, kako se ta človek na tvojo pohlevnost laže, in se prederzne tvojimu cesarstvu goljufne zaderge staviti; ker zares vsak dan veliko dobrot od neumerjočih bogov doséžemo in toliko dobriga po njih milosti vživamo; de bi se pa mrtvi k življenju obudovali, to je naše čase v resnici nemogoče; ta pa, ki v umerjočiga človeka zaupa in Križaniga za Boga časti, ta človek si je sam sebi priča za take čudeže. Prav tedaj, ker je očitno terdil, de je njegov Bog take čudeže delal, in de

bodo ravno to storili, kateri v njega upajo, kar je on delal; naj zdaj v pričo tebe mertviga k življenju obudi; potlej bomo tudi mi njegoviga Boga za mogočniga častili. Ukaži merliča, ki sim ga poznal, in ki je ravno unikat bil pokopan, tukaj sim pernesti. Tega naj nam Juri k življenju obudi.“ Cesar se čudi tako prebrisanemu vmišljenju, in ukaže merliča pernesti. Ko so ga pernesli, se ozre Maksenci k svetniku in mu reče: „Zdaj tedaj skaži čuda svojiga Boga! vsi bomo potlej vero na se vzeli.“ —

Sv. Juri reče: „Sovetnik! Bog, ki je vse stvaril, zamore tudi meni dati tega mertviga obuditi; vi pa tega niste v stanu, ki so vaše duše zaslepljene, de resnice ne spoznate. Vender bo Bog zavoljo pričujoče množice po meni to storil, kar zavolj moje skušnje hočete od mene imeti, de ne bote zopet copernii perpisovali. Zakaj lejte, vam v obličje je vražnik očitno poterdil, de se to ne more zgoditi ne s copernijo, ne s kako drugo močjo vaših bogov. V vaši in vsih pričujočnosti svojiga Boga pokličem.“ Kadar je to zgovoril, je pokleknil in k Bogu zdihoval; po-

tlej je zopet vstal in rekel: „O večni Bog, Bog usmiljenja, Bog vse moči, ki ne pušiš, de bi bilo upanje teh osramoteno, kateri se na te zanesó, Gospod Jezus Kristus, usliši to uro svojiga révniga hlapca, Ti, ki si aposteljne na vsakim kraji in pri vsih čudih in znamenjih usliševal: daj temu hudobnemu ljudstvu znamenje, ki ga hoče imeti, obudi tega v trugi počivajočiga merliča, k osramotenju vsih, kateri te ne časté, k tvoji in tvojiga Očeta in sv. Duha slavi! Zarotim te, o Gospod, pokaži okoli stoječim, de si sam Ti nar vikši Bog, in de je Tvojimu migljeju vse pokorno in de je slava Tvoja vekomej. Amen!“ Ravno de je poslednjo besedo „Amen“ izrekel, se je ropot zaslišal, de so se vsi tresli. In glej! v obličji vsih je merlič vstal živ in je iz truge stopil. -- Zdaj med ljudstvam velik vriš vstane; vsi so Kristusa visoko častili in spoznali kakor nar vikšiga Boga. Cesar in njegovi služabniki so stermeli, vender so v svoji nejeveritá čudež copernii perpisovali. Kadar so pa vidili, kako je oživljenic sam Kristusa spoznal in k sv. Jurju tekel, so bili vsi zvan sebe. Atanazi se je pred svetnika

vergel, spoznal Kristusa praviga Boga in je prosil sv. Jurja, de naj bi zanj pri Bogu prosil za odpušanje grehov njegove nevednosti. Čez precej dolgo časa, ko je zopet tiho bilo, je Dioklecjan spregovoril, rekoč: „Le pogledjte goljufijo, pogledjte hudobijo teh sleparjev! Ta hudobni Atanazi, ki je skrivaje na njegovi strani bil, mu ni obljubljenih pijač dal, ampak le take, de bi nas oslepile. Od tod je, de niso Jurju nič storile, še celo, de se je še delj prederznil in obljubil, mertviga obuditi, desiravno je bil po njih hudobii le na videz mertev.“ Zdaj ukaže oba, Atanazja in oživiljeniga brez vsiga daljniga preiskovanja ob glavo djati; sv. Jurja pa dotle vkleniti in v ječo vreči, de bi deržavnih opravil bolj prost zamogel premisliti, kaj mu je ž njim storiti. Ko svetnik v ječo pride, je Boga častil in hvalil: „Čast bodi tebi, o Gospod, ki ne pustiš nobenimu tistih osramotenimu biti, ki v té zaupajo! Zahvalim te, de si mi povsod s tako obilno pomočjo pomagal, in me nevredniga z novimi dobrotami obdaruješ. Stóri me vredniga, o Gospod! moj Bog, de bom že skorej tvoje veličastvo gledal, in takó hudiča osramotil!“

V ječi so sv. vojskovavca verni prav pogosto obiskovali, ki so stražnike obdarovali, de so jih delj časa per njem pustili. V ti perložnosti je bilo veliko bolnikov v Kristusovim imenu ozdravljenih. Med temi, ki so pomoči iskali, je bil tudi mož, po imenu Glicêri, kterimu je bil verh družih težav še vol pri oranji bolan na tla padel. Viditi je bilo, de je živinče zgubljen, ker je bilo že malo živo. Ubogi mož se spomni veliko čudežev, ki je slišal, de jih božji služabnik Juri dela, teče brez pomislaka v ječo, in se zavolj zgube vola grenko joka. Svetnik se mu prijazno nasineja in reče: „Le pojdi, ker moj Kristus je tvojimu volu življenje pustil.“ Ubogi mož je verjel, in je res tako našel. Brez dolge pomude pa se k marterniku verne, teče skoz celo mesto in vpije: „Zarés je velik keršanski Bog!“ — Nekaj vojšakov ga sreča, ga popadejo in cesarju po njegovi straži naznanijo, kaj de se je zgodilo. To cesarja tako razkači, de uboziga moža ne pogleda in ne ogovori, temuč ga neutegama ukaže ob glavo djati. Mož se je tega zlo veselil; kakor de bi bil na gostje povabljen, je nar naprej té-

kel pred vojšaki, ki so ga peljali, na glas Gospod-Boga pričal, ter prosil, de naj bi njegovo martro za kerst sprejel; in tako je življenje sklenil. —

Zdaj pridejo nekteri zmed starašincov k cesarju sv. Jurja tožit, de v ječi ljudstvo šunta, in ljudi od bogov odvrča, ker jih h keršanstvu spreobrača. Zopet so sklenili, ga zaslišati, ako bi se podál, če ne, ga pa končati. — Cesar se z Maksencjem pogovori, in ukaže prihodnji dan bliz Apolinoviga tempeljna sodnico napraviti, de bodo sv. Jurja očitno sodili. Po noči sv. Jurji odmóli in po tem zadremlje in vidi v spanji Gospoda, ki ga je s svojimi lastnimi rokami po koncu deržal in objemal; na glavo mu je posadil krono, rekoč: „Nikar se ne boj, vesel bodi! ker glej, vredniga si se storil, z menoj kraljevati. Ne mudi se tedaj več, temuč hiti k meni prit, in uživaj, kar ti je perpravljeno!“ Ko se zbudi, zahvali Boga, pokliče stražnika in mu reče: „Samo to prosim, o brat! pusti, de moj služabnik k meni pride, mu imam nekaj povedati.“ Stražnik migne služabniku, ki je zunaj ječe na zemlji ležal, je jokal in na svojiga gospoda čakal. Svetnik pa

mu daja serčnost, mu pové svojo perkazen in reče: „Skorej me bo moj Bog k sebi poklical. Berž ko se iz tega življenja ločim, vzemi moje revno truplo in pojdi v Palestino na moj dom, kjer smo stanovali; Gospod te bo po poti vodil. Vse verdêni, kar ti je naročeno, vedno se Boga boj, in nikoli ne odstopi od Kristusove vere!“ V solzah mu obljubi, z božjo pomočjo vse storiti, in takó med objemanjem svetnika zapustí.

Drugi dan na vse zgodaj ukaže Dioklecjan svetnika pred sodbo poklicati, in ga jame prav mehko nagovarjati: „Ne vidiš li, de sim ves mehek in ljubezniv proti tebi, ko tako voljno s teboj delam; zakaj vsi bogovi so priče, de mi tvoja mladost neizrečeno k sercu gre, nekaj zavolj tvoje cveteče lepote, nekaj pa tudi zavolj tvoje zumnosti in stanovitnosti. Še to sim namenil, če si se v boljši spremislil, de boš per meni stanoval, in svojo srečo po meni zvikšal. Povej Juri, kaj praviš k temu?“ Sv. Juri mu odgovorí: „Po ljubezni, ki mi jo kažeš, bi pač ne bilo potreba, mi v jezi toliko hudiga storiti.“ Cesar, ki je te besede ves voljan poslušal, reče: „Če mi

boš prav radovoljno kakor očetu pokórin, bom vse tvoje prestane terpeženja z visokimi častnimi službami nadomestil.“ — „Ako hočeš,“ reče sv. Juri, „pojdemo tvoje bogove bolj na tanko ogledat, ki jih častiš.“ — Cesar s celim zborom zažêne vriš veselja, ker méni, de ga je predobil. Vsi se v mališki tempelj snidejo; cesar ukaže tihôto, dar je že perpravljen, vsih očí v sv. Jurja mérijo in mislijo de bo brez pomislika daroval. On pa gre naravnost k Apolinovi podobi, stégne roko in reče: „Hočeš mar po božje od mene dar prejéti?“ in se zaznamnja s sv. križem. Hudoba, ki je bila v podobi, reče: „Jest nisim Bog, in nobedin ni Bog, kdor je meni podoben. Le samo eden je Bog, tisti, ki ga ti oznanuješ; mi pa, ki smo od angelov odletéli, goljufujemo ljudi iz nevošljivosti.“ — Svetnik na to reče: „Kakó pa se prederznete, tukaj ostati, ko sim jest, častivec praviga Boga, v pričo?“ Ravno de je to izrekel, vstane vriš in puhlo škripanje, ki so ga iz podob zaslišali; podobe pa na tla popadajo in se na kose razleté. Nekteri zmed ljudstva, od pôpov nadraženi, planejo v velikim ser-

du nad sv. Jurja, ga vklénejo, pretépajo in vpijejo: „Preč tega copernika, o cesar, preč!“

Ta vriš se po celim mestu razgerne; cesarica Aleksandra ne more svoje vere v Kristusa več perkrivati, perteče, in ko vidi sv. Jurja vklenjeniga, in ljudsko vdelovanje, zavpije: „O Jurjev Bog, pomagaj mi, ker ti sam si vsigamogočin!“ Vriš in krič nekoliko pojenja, Dioklecijan služabnika božjiga préd se pokliče in bès-nimu podoben reče: „Tako tedaj mi povračáš moje dobrote, ti napaka? Tako ti bogovam daruješ?“ „„Tako darovati — reče svetnik — sim se učil, o nespametni cesar! tako znam jez tvoje bogove častiti. Sramota naj te spreletí, de bi ti še kdej v misel peršlo, se takim bogovam za otetbo hvaliti, ki se samí ne morejo otéti, in ne morejo pričujočnosti božjih služabnikov prenesti!““ V teh besedah tudi cesarica perstopi, zakliče kakor popred, se pred svetnika na tla verže, graja trinogovo zaslepljenost, zaničuje njegove bogove, in miluje vse, kateri jih častijo. Cesar, si skorej nesvést, reče: „Kaj? tudi ti Aleksandra za tem copernikam poteg-

neš, in zapustiš bogove?“ Aleksandra pa mu kar besede ne odgovori. Cesarja zdaj nar strašnejši togota zgrabi; neutegama da povelje: „Zapovém, tega hudodelniga Jurja, ki bogove in mene zaničuje, ki je bogove ocopral in s tem cesarico k ravno taki nespameti in k ravno takimu zaničevanju speljal, ob glavo djati.“ Precej ga zvezaniga iz mesta peljejo. Z njim so peljali tudi ob enim cesarico; vsa serčna je šla, in večkrat v molitvi oči vzdignila.

Ko pridejo na neki kraj, je prosila, de naj bi ji pustili se malo oddahniti, in ji dovolijo. Cesarica se usede, glavo v naročje sklone, in v tem stanu dušo izdihne. (Njen spomin cerkev obhaja 21. maliga travna.)

Tega se je služabnik Kristusov zlo razvesélil, Boga hvalil, začel hitrejši iti, in je prosil Boga, de bi tudi njemu dal svoj ték tako srečno dokončati. Kadar pride na odločni kraj, začne na glas moliti: „Češen in hvaljen bodi, Gospod, moj Bog! ker me nisi pustil trinogam, in nisi perpuštil, de bi se moji sovražniki čez me veselili, temuč si mojo dušo kakor vrabca rešil iz nastav zalez-

vavcov! Usliši me tedaj tudi zdaj še, o Gospod! in pomagaj svojimu služabniku to poslednjo uro; otmi mojo dušo pred prekanjenostjo sovražnika v podnébju *) in pred njegovimi duhovi. Kar so pa pričujoči iz nevednosti zoper mene grešili, ne perštévaj jim v greh; daj pa jim odpusenje in svojo ljubezin, de tudi oní enkrat dosežejo delež tvojiga veličastva! Sprejmi tudi mojo dušo z vsimi tistimi vred, ki so na tem svetu po tvoji volji živeli, in pozabi grehe, ki sim jih védama ali nevédama storil! Spomni se, o Gospod, tistih, ki v tvoje Ime kličejo, ki si češen in hvaljen vekomaj! Amen.“ Po tem ko je zmolil, vesel svojo glavo rabeljnu podá.

Takó je svoje življenje sklenil in krono pravice dosegel 23. maliga travna.

*) Tako sveto pismo hudiča imenuje.

Perstavek.

Sv. Juri se veči del na podobah malla, de se z zmajem ali drakonam vojskuje. To ima skriven pomen.

Zmaj (lintvern) poméni hudobniga duha, s katerim se je sv. Juri vojskoval, in mu je cesarico sv. Aleksandro vzél, ker jo je zmote nejeverstva rešil in k luči kersanstva perpeljal. Zavoljo posebnih milost, ki so jih verni na njegovo prošnjo velikrat od Boga dosegli, se sv. Juri že od nek-daj šteje med „štirnajstere pomoč-nike v sili.“

Č u d e ž i.

I.

V mestu Amastris v Paflagonii je živel zlo svét in bogaboječ mož, León, ki je s svojo ženó Teofano vred s posebno ljubeznivostjo sv. Jurja častil. To-rej je tudi naročil, de so sinu, ki mu ga je bil Bog dal, per sv. kerstu imé Juri dali. Ko je le-tá dorastel, je dobil vse dobre nauke v čednostih in učenostih. Zgodí se, de so nekteri narodi v zahodu vojsko začeli zoper to deželo. Konstantin, sin Leona modrijana, ki je ta čas rimsko cesarstvo vladal, je pobožniga Leona postavil vodja celi vojski. Ker si pa on zavoljo starosti ni več upal vojske voditi, je na svoje mesto postavil svojiga sina Jurja, ki je bil ta čas vès čverst mladenič.

Pred njegovim odhodom gre njegov oče z njim k altarju sv. Jurja, kteriga so v tem mestu močno častili, de bi na prošnjo tega svetnika za svojiga sina srečo in pomoč na vojski sprosil. — Sovražne trume so pri Arhelous-u, za Rimljane zelo nepripravnim kraji, skupej zadele; torej so bili le-ti takó hudo pobiti, de jih je nekaj pod mečem padlo, drugi so bili od navaljujoče sile stisnjeni; še drugi so bili od lakote, žeje ali na drugo žalostno vižo pokončani ali pa polovljeni. Nesreča zajetja je tudi mladenčca Jurja zadela, ki pa v celi vojski ni bil dobil nobene rane. Njegovi starši so ga s skerbljivo pedočkanostjo pričakovali. Kjer koli so mogli, so popraševali po svojim sinu. Ko ga pa le od nikoder ni bilo, so bili silno žalostni, svesti si, de je na vojski smert storil. Z bolečim sercam tekó pred altar sv. Jurja in mu vpričo ljudstva na ves glas svojo žalost in bolečino tako občutljivo tožijo, de so bili tudi pričujoči do solz ginjeni.

Ravno taki nepokoj in taka žalost je obhajala tudi dušo vsužnjeniga mladenčca,

ki je v svojih révah sv. Jurja v pomoč klical. V tem se perbliža god tega svetnika. Mladenčevi starši so si vse prizadeali, ga slovesno obhajati. Iméli so ob enim tudi spodobne gostje s svojimi znanci in prijatli, pri katerih je vse govorjenje mladenča Jurja zadevalo.

Ravno tako je tudi mladenič mislil na praznik sv. Jurja, ki se ta dan v njegovi domačii slovesno obhaja. Pergodí se, de je ravno juho svojimu gospodu perpravljaj, ko so ga nar silniši težave obšle; žaloval je nad svojo nesrečo, in grenke solze točil. Kadar pride čas, gospodu jéd nesti, si skerbno vse solze obriše, vzame posodo z jedjo in jo k gospodu nêse. Kar neprevidama pred gredočim sv. Juri stojí, ga vzame in ga nese ravno v tistem stanu, kakor je jéd v rokah imel, skoz podnebje v hišo njegovih staršev, in ga déne v sredo med zbrane goste. Vsi so silno stermeli, in niso vedili ne kaj reči, ne kaj početi. Njegovi starši, ki so ga spoznali, de je njih sin, so ga objémali; mledenič pa, ki je vidil, de je v hiši svojih staršev, je vse po versti po-

vedal, kaj de se je ž njim zgodilo. In de je bil še čudež iz čudeža, so koj potlej pričujoči začeli jesti tisto jéd, ki jo je še zmiram v roki deržal, in ki je celo malo bilo. Vender ne samo vsi pričujoči, ampak še veliko večji število ljudi, ki so bili potlej povabljeni, so je imeli dosti jesti. Vsi so šli potem v cerkev sv. Jurja, in so se mu glasno in očitno zahvalili. —

Tisti, ki je to zgodbo prvič popisal, je sam pričujoč bil.

II.

Neki Saracên (Turkam podobniga plemena) pride ravno med sv. mašo v karšansko cerkev, ki je bila sv. Jurju posvečena, zagleda podobo tega svetnika, in reče tovarsem: „Lejte, kako uni móli in v malano podobo kliče. (Mašnik je ravno skrivnostne molitve molil.) Pernesite mi lók in pšico!“ Pernesó mu, in zares spustí eno pšico proti podobi sv. Jurja; ali — glej! pšica ni zadéla podobe, te-

muč se je v hudodelnika zavernila in mu je hudo rano vsékala. Ves prebolén gredomú, roka mu je zmiram bolj otékala, in bolečina je bila vedno hujši. Pokliče neke keršanske dekle, ki so pri njem služile, in jim vse obširno pové, kako se je zgodilo. Le-té ga prašajo, če misli, de je prav storil, ker je v podobo svetnika stréljal? Saracén reče: „Me li zamore una podoba v tako nesrečo djati?“ Služabnice so ga pa k mašniku nasvetovale, de naj bo od njega bolj natanko zvedil. Mašnik mu je tedaj razložno razkazal, de le Boga móli, in ne podobe, ktera je le podoba kakiga svetnika. Saracén mašnika poprašá, če ni sv. Juri kak Bog, ker tolike rečí premore. Mašnik mu je po tem razložil razloček med molitvo, ki se samo Bogu spodobi, in med češenjem svetnikov; dopovedal mu je, de svetniki od Boga moč dobivajo, s ktero ljudém na svetu veliko dobriga storé. Nad tem se je Saracén zlo čúdil, ter prašal mašnika, kaj de mu je storiti? Mašnik zdaj naročí Saracénu, kako podobo tega svetnika dobiti, jo nad glavo obesiti, sve-

tilnico napraviti, de bo goréla in se prihodnje jutro v olju iz nje umiti. Saracén napravi in opravi, kakor mu je bil mašnik odkazal, in zares, ko je zjutraj roko umival, se mu je do čistiga ozdravila. Temu se je Saracen zlo čudil in je sprosil od mašnika popisovanje življenja sv. Jurja. Vse je bral in se tako vnél, de je mašnika berž po tem prosil, de naj bi ga kerstil, in je bil očitno v cerkvi keršen. Ko sv. kerst prejme, gre ves goreč za sv. vero k svojim poprejšnim verskim tovaršam, in jim oznanuje Kristusa praviga Boga. Ti so pa, ko divje zveri, planili nad njega, ter ga na kose raztergali. Takó je v velikim terpljenji svoje življenje sklenil in s krono marternikov ovenčan v nebesa šel. —

Pri Grekih je sv. Juri v veliki časti, imenujejo ga še posebej „véliciga mučenca“ ali „marternika.“

Služabnik sv. Jurja je bil njegovo truplo spervič spravil v Diospolis, in ga

je pokopal na domu njegove matere. Ne-
ktere leta potlej so kristjani zidali lepo
cerkev v čast sv. Jurju, in so njegovimu
truplu nov in častiljiv grob napravili.

Ko je bil sv. German, škof v Parizu,
šel v Jeruzalem na božjo pot, je nazaj
gredé dobil od cesarja Justinijana roko sv.
Jurja v dar, katero je v cerkev sv. Vin-
cencja na ogled in v češenje djal. Papež
Caharija je cerkvi sv. Jurja v Rimu da-
roval glavo tega veliciga marternika. Dru-
go roko je dobilo mesto Kolin (Köln) na
Nemškim.

Sv. Juri je **posebin pomočnik
vojšakov**. Pred vojsko pri Antiohii se
je bil križanskim vojšakam perkazal, in na
njegovo prošnjo so bili nejeverniki prema-
gani in pobiti. Tudi kralju Rihardu I. se
je bil perkazal, ko je zoper Saracene na
vojsko šel, in je častiljivo vojsko dobil.

Izvirki, po katerih je ta zgodba spisana: Act. Sim.
Metaphr. — Martyr. a Pasirate ejus servo scriptum. —
Acta SS. Apr. tom. 3. p. 100 Franc. Zeno ex Ms. graeco
veneto; — Encomium S. Georgii, auct. Greg. Cyprio Pa-
triarcha. C. P. ex Ms. graeco. — Analecta de reliq.,
miracul. et Patrocini. S. Georg.

Nauk iz te zgodbe.

Otroci božjiga kraljestva se morajo ob vsih časih zoper tri hude sovražnike vojskovati, de bodo zveličani, namreč: zoper hudobni svet, zoper satana, in zoper samiga sebe; ker človeško serce je vse polno hudiga nagnjenja. Kdor bo práv vojšak, de bo té tri vojske dobíl, ta bo zveličan. Blagor njemu!

Otroci tega sveta zmiram preganjajo otroke božje. Nékdej so bili dobri kristjani preganjani z mečem in ognjem; zdaj so preganjani z zaničevanjem in zasmehovanjem. Nekdaj so dobre kristjane ajdje preganjali; zdaj jih preganjajo malopridni kristjani sami. Nekdaj so rekli: Vi naše bogove zaničujete; zdaj pravijo: Vi niste za ta čas; niste za ljudi, in več taciga. — Goljuf vselej takó besedo obrača, de bi mogel prekaniti; hudič in njegovi tovarši tudi vselej tako jezik zavijajo, kakor se jim zdi, de bi mogli nar ložej človeka zapeljati.

Pravi kersanski vojskovavec v Jezusa zaupa, kateri je rekel: „Na svetu bote imeli britkosti; ali zaupajte, Jest

sim svet premagal.“ (Jan. 16, 33.) Nazadnje vselej hudobnež omaga, pošteni Kristusov vojšak pa premaga; in častitljivo zmagovanje obhaja; zakaj Kristus, ki je ž njim, ne more premagan biti.

Daj, o Gospod, de bomo sovražnike zveličanja premagali; in pomagaj nam se vojskovati, o sveti Juri! v vojski za edino pravo vero Jezusa Kristusa, Sinú božjiga. Amen.

Nekteri nauki

za

serčne slovenske mladenče.

1.

Vari se jéze; nikar ne preklinjaj!

Jeza in togota zdravje kalí, derví truplo pod zemíjo, dušo v pekel. Sv. Krizostom pripoveduje, de jih je veliko poznal, ki so si z jezo bolezni nakopali. Vecna resnica ravno to priča: „Nevošljivost in jeza dneve perkrajsujete“, pravi modri Sirah (32, 26.) — „Kdor se lahko zjezí, toliko ložej greší.“ (Preg. 29, 22.)

Kdor se rad jezí, spoštovanje zgubi in si zaničvanje nakoplje: „Nepoterpežljivec bo neumno naredil“, se v pregovorih bere. Kolikrat se to res zgodi;

vsi ga zasmehujejo, on se pa togotí, napenja in preklinja. Iz tega vstanejo strašni pretépi in poboji; hudi togotnež velikrat pernese domú kervavo glavo, velikrat mertev obleži, ali pa družiga ubije. „Jeza je vrata k vsim hudobijam“, pravi sv. Jeronim. O koliko prelite kerví vpije v nebesa zoper serditniga razsajavca! — Serditniga človeka se vsak bojí; taki človek je podobin seršenu, kateri te pikne, ga draži, ali ga gladi. Za to pravi sv. Janez, de je ložej z zverino, kot z jezovitim človekam prebivati; ker zvér, ko se nekoliko ukrotí (vdomačí), se derži nekakiga reda, serditnež pa, kolikorkrat ga tudi potolažiš, bo še zmiram vnovič zrèžal, tako de, ko bi mogel jezivec samiga sebe viditi, bi ga ne bilo nič več treba spomniti, od jeze jenjati; ker je jeza tako nagnusna, de ni nič gersiga, kakor jezovitin človek.

Zveličar nas je lepo podučil, kako moramo pohlevni biti: „Povém vam“ — je rekel — „hudimu se ne (s hudim) zoperstaviti; temuč, če te kdo vdari na desno lice, pomoli mu še

uniga“ (rajši ko de bi se v boj podal.) — Pohlevni Zveličar je tudi v djanji pokazal, kar je učil: „Ko je bil preklinjan, ni nasprót preklinjal, in ni protil, ko je terpel. (I. Pet. 2, 23.) In kako ljubeznivo se je do hinavskiga Iškarjota še poslednji večer obnašal, de si je tudi vse vidil, kaj misli! — Svetiga Martina, pravi Sulpici, ni nikoli nobeden vidil razjezeniga. Zmiram mu je bilo nebeško veselje dobre vesti na obličji. Neki siten Briki ga je veliko lét s svojo netečnostjo nadlegoval. Sv. Martin je padjal: „Sin božji je prenašal Judeža; kaj bi jest Brikcja ne prenesel?“

Peklénska sestra jeze je kletvinja, perdušenje in rotenje. Slišiš tovarša preklinjati, obljubim, de se ti nagnusno zdí, in to gerdo navado nad njim grajaš. Ravno tako gerdo se kletvinja tebi poda, in ravno tako ti pekel odpéra, če kolneš; zakaj „kadar hudobnež kolne, kolne sam svojo dušo“, pravi sv. Duh. (Sir. 21, 30.) — Kdo bo popravil pohujšanje, kteriga preklinjavec razseje? Ko

bi odrašeni ne kleli, bi se otroci ne imeli od kod kletvinje učiti, in ta gerda pošast bi z zemlje zginila; kolika bi bila ta sreča! Odrašeni celi rod otrok pohujšajo; gorje vsakimu za njegov delež pohujšanja! Boljši bi mu bilo, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil, ter se potopil v globočino morja, kdor koga malih pohujša, pravi Jezus. — Nikar se ne rôti, ne izdajaj svoje duše, ker eno samo imaš. „Vaše govorjenje bodi: Je, je; ne, ne; kar je več od tega, je od hudiga. (Mat. 5, 37.) Strašno je, kakor nekteri razujzdani mladenči, ki gredó v vojašino, kolnejo očeta in mater, brate in žlahto. Bog te vari take strašne pregrehe, slovenski mladenič! Kdor takó déla, po nauku sv. pisma, zasluži, da bi mu krokarji oči spod čela izkljuvali, in jih njih mladiči za potokam požerli. Nobedin preklinjavec ne bo imel blagoslova (žegna) božjiga; kdor se pa prederzne celo starše preklinjati, ne bo imel pokoja ne na tem, ne na unim svetu! — Terdni sklep stori, kersanski mladenič! da nikoli ne boš klel, naj

ti še tako hudo bo. Pa tudi družine preklinjavcov se vari; zakaj kdor preklinja, ni pošten človek. „Človek gerdih besedi, je tudi človek gerdiga serca;“ s takim ne imej nič opraviti, mladi Slovenec! de boš sercin, in se ti dobro godí. —

Mlad kmet na Nemškim pred nekaj leti je imel hudo navado pri vsakim delu preklinjati, ko mu kej ni bilo po volji. Ta nesrečni človek je tako gerdo vdeloval, da mu je večkrat kletvinj zmanjkalo, in ni vedil več kej ziniti. V nar boljših letih mu začne jezik gnjiti. Poslednjič ni mogel več ne jesti, ne govoriti; strašne bolečine je terpel, in hudo lakoto. Čez dve leti take hude pokore je življenje sklenil. (Življ. sr. p.)

2.

Vari se hude tovaršije; ne hodi v slabe perložnosti.

„Moj sin, če te grešniki k sebi vabijo, nikar se jim ne podaj“, se bere v pregovorih (1, 10.) Ni je nevarniši reči za pošteniga mladenča, kot sla-

ba tovaršija. Ako rumeno jabelko med gnjile deneš, hitro bo začelo gnjiti; še hitrejši se pametin in nedolžin mladenič popači, če med hudobne začne zahajati. „Kdor se s smolo pečá, se osmoli.“ (Sirah. 13.) S svetimi boš svét, nedolžin z nedolžnimi, s čistimi čist; s hudobnimi pa hudoben. Vse hudo si na glavo nakoplje, in zmiram mu je nad glavo božja jeza, kdor za hudobnimi vleče. Jezus je djál: „Kjer sta dva ali trije v mojim imenu zbrani, sim jest vsredi med njimi;“ hudobni in nesramni so pa v satanovim imenu zbrani, tedaj je satan med njimi. „Preč se podaj od hudobniga, in bo hudo od tebe odstopilo.“ (Prid. 7.) — So take tovaršije pregrešne in pogubne po dnevi, so po noči še le veliko hujši. Mladenič, ki začne po noči očetovo hišo zapušati in se okoli klatiti, je puntar zoper božje naredbe, ki je noč za počivanje in pokoj vstvaril, in velikrat hujši kakor tat in ropar. Vse, kar po noči ni per pokoji, je nagnusno, to nam natora sama kaže. Pitome živali in perjazne tice gredó k počitku; sovražne sôve in čuki,

nagnusni matopirji, tatinske lisice po noči na svoj rop prežijo. Takim gnusobam je mladenič podobin, ki se zoper stvarnika spunta in noč v dan spreoberne. Taki ljudje tako strašno oterpnejo v svojih napakah, de se kterikrat še s sivo glavo pohvalijo svojih ostudnih prekarij, ki so jih v mladosti vganjali. O gorjé! ravno to je znamnje, de nimajo resnične žalosti nad svojimi grehi! — Pomisli pa, mladenič, tudi odgovor pred sodbo zavoljo pohujšanja mlajših, ki so k ravno takimu potepanji s tvojim zgledam zapeljani, in tako gre ta huda navada od rodú do rodú, namesti de bi se ustavila in jenjala. Kako boš pred sodbo obstal, če si tudi ti v ketini tega pohujšanja? Kedaj boš to pohujšanje popravil? Kako ga boš popravil? Věš pa, de se storjeno pohujšanje mora popravljati! Ako nisi zavozlan v take zaderge, blagor tebi! vari se, de te hudobija ne vjame. Če si pa morebiti v versti teh nesrečnih, pretergaj hitro ketino, dokler se more še kej popraviti!

Še nevarniši je drušina, pogovarjanje in norčevanje z drugim spolam. Módri pra-

vi: „Ne hodi po póti pogubljenja, in se ne boš spotikal ob kamne“, (Sir. 32, 25.) Neki učenik to tako razlaga: Ne podaj se v nevarnost greha, in ne boš padel v smertin greh. Take nevarnosti so po razveselicah, plesih, in vsih shodih in zastajah z drugim spolam, naj si bo kadar koli. Sv. Anton pušavnik je nekda vidil svet čez in čez z mrežami in nastavami preprežen. S tem mu je Bog naznanil, koliko dušnim in telesnim nevarnostim je človek podveržen. Ko bi bile tvoje oči razsvitljene, tudi ti, o mladenec, bi v marsikterim kraju sto in sto mrež vidil, ktere je tebi hudoba nastavil, de bi te vjel; in ker si nespremišljen, sam v take mreže greš. „Zamore li človek oginj v nedrii skrivati, de bi mu obleka ne zgorela? Ali, zamore li požerjavci hoditi, de bi si nog ne opekel?“ govori modri. S tem boče reči, de ravno tako malo zamore kdo v slabu perložnosti brez greha biti. Mladeneč, ki v hudo perložnost gre, je podoben juncu, ki ga v mesnico peljejo, uči modri Salomon.

Ako neprevidama med take zadeneš, kjer vidiš, de ni strahu božjiga; nikar se per njih ne mudi. V hiši, kjer je kuga, nobedin delj ne ostane, kot kolikor je sila; to velja tudi od slabe perložnosti. „Iz oblachila pride molj, in od ženske hudobija moškiga“, uči Modri. Velikrat pošten mož manj škode terpi iz tovaršije hudobniga moškiga, kot iz tovaršije dobre ženske, pravi neki učenik. Že modri Seneka, nejeverniki, je rekel, de človek mora za dve reči posebno zlo skrbeti, namreč za dobro vést, in pa za dobro imé. Tega keršanski mladeneč ne smé nikoli pozabiti. V slabi tovaršii se hitro oboje zapravi.

3.

*Nesramna beseda naj nikoli ne pride iz
tvojih ust; nikoli kej taciga ne
poslušaj!*

Ušesa, če pregrešne reči poslušajo, so dvoje odperete vrata, skoz ktere smert v dušo gre. Skoz te odperete vrata je per-

vikrat smert na svet peršla, ko je Eva lažnjivo kačo poslušala.

Beseda je mala reč, pa velike reči napravi; podobna je skritimu strupu, ki tako dolgo dalje leze, de do serca pride in umorí. Ali kakor sv. Pavl pravi, de je rak, ki neprevidama tako dolgo okoli sebe razjéda, dokler še kej zdraviga najde, in tedaj vse konča.

Nesramna beseda je zarés meč, ki napravi neizrečeno škodo. Gerd kvantač ne škoduje le sam sebi, ampak vsim, ki ga poslušajo, in to je nar bolj žalostno. V svetim pismu se bere od Behemota, kterimu je požirajoč oginj iz ust švigal. Taki Behemot je človek, ki z jezikam pohujšanje dela; iz njegovih ust šviga peklenski plemen, ki nedolžnost in lepo zadržanje požéra. — Ti pa, pošteni mladenci! ne spregovôri nikoli besede, ki se ne spodobi; skerbi pa tudi, de ne boš nikdar poslušal, kar bi tvoje čiste ušesa omadežvalo. — Ravno tako, in velikrat še škodljivši so gerde, klafarske pesmi. Kakoršen je vir, taka voda iz njega teče; tudi serce je nesnažno, iz kteriga pridejo

nesnažne pesmi. Pesem, ki jo poješ, naj bo poštena in vesela, ki Boga ne žali, in ne rani tvoje duše. Gerdo je krokanje černiga vranú; še veliko gerši krokanje klafarskih pesem iz ust mladenča, kateri bi mogel čist biti. Od vsake nepotrebne besede bodo mogli ljudje odgovor dajati sodnji dan; kaj še le, če je nesramna in kvantarska? Torej, keršanski mladenič! de čist in pošten ostaneš, beži brez pomude iz vsake perložnosti in družine, kadar kej napčniga zaslišiš. Tudi tacih nikar ne poslušaj, kateri te začno ali zavoljo telesne podobe, ali zavoljo družih reči hvaliti, de bi te vjeli in tvoje serce v zadergo spravili. Hudobni nedolžniga s tem nar pred preslepijo, de ga začnejo hvaliti in se mu perlizovati. Za to moraš zoper take hinavce previdin biti; če so bolj sladki, bolj so goljufni. „Ogradi svoje ušesa s ternjem, in nikar ne poslušaj, kaj hudobin jezik govori.“ (Prid. 28, 28.)

Lep zgled mladenške čistosti imajo vsi mladi nad sv. Alojzjem. Ta angelski mladenič je od Boga s toliko resnoto govoril, de so vsi stermeli, kateri so ga po-

slušali. Ravno tako skerbno je pa tudi ušesa zatisnil, kadar je na tako govorjenje zadel, ktero je bilo nedolžnosti škodljivo. Če je kdo vpričo njega kej prederzniga in nespodobniga spregovoril, ga je na enkrat rudeče v lice spreletelo. Oči je v tla obernil, in obmolknil, ter prederzneža posvaril, ako se je dalo. In če tega ni mogel, je proč šel. Na španskim kraljevim dvoru, kjer je sv. Alojzi nekaj časa prebival, je bilo to njegovo poštenje tako znano in spoštovano, da so precej od nepošteniga govorjenja odjenjali, če so le od delec vidili angleškiga mladenča priti.

Enkrat se je primerilo, da je v družini mladih blagničev sedemdesetletin mož začel nekaj nespodobniga kvantati. Sv. Alojzi ga je pa v sveti gorečnosti z veliko serčnostjo zavernil, in mu je djal: „Kako vender tako stariga moža ni sram, v ti pošteni in nedolžni družini take reči govoriti? Koga je bolj nevarno in zapeljivo, kakor taki zgled? Ali ne pravi sv. Pavl: „Malopridno govorjenje spači lepo zadržanje?“ Ko je to izrekel, je naravnost šel iz družine, vzel neke svete bukve

v roko in se v drugo stanico podal. — Kakor je sv. Alojzi storil, tako delaj tudi ti, keršanski mladenič, in nikar nikoli ne poslušaj, kar je nedolžnosti škodljivo.

4.

V jedi in pijači bodi zmérin.

Velíciga sovražnika človek vedno seboj nosi, in ta je pohlépnost po jedi in pijači. Kdor tega hudiga sovražnika v ujzdi ne derži, lahko zajde v požrešnost in pijanost; to je grozin naglavin greh, od kteriga je sploh pregovor, de se človek silno težko spreoberne, kteri je v brezno te pregrehe padel. Kako veliko škodo pohlepnost po jedi in pijači napravi, nas uči sv. pismo z greham naših pervih staršev v sv. raji. Ker je Eva od pohlépnosti bila premagana, de je po prepovedanim sadu ségla, ga okusila ter grešila, in tudi Adama k ravno temu grehu zapeljala, je peršla na zémljo smert in vse hudo. Požrešnost pervih staršev je vzrok in začetik vsih revšin in nadlóg, ktere so od začetka do

zdaj zadevale človeški rod! O zares nesrečna pohlépnost, de je Adam ž njo sv. raj zapravlil! Ravno to se zamore od tistih rêči, kateri zavoljo pohlepnosti cerkveno zapoved prelomijo, de ob postnim dnevnu ali meso jedo, ali pa se več ko enkrat najedó do sitiga. Takim pohlepnim kristjanam hudobni sovražnik jabelko pokaže, in jim pravico do nebes poropa, kakor sv. Bernard pravi: „Pomolí jabelko in sv. raj ugrabi.“

Pa ne le prepovedana, ampak tudi sicer perpušena jed je škodljiva, če človek z nezmerno poželjivostjo po nji hrepení. Tako je Ezav z eno samo sočivnato jedjo pravico pervorojenstva zapravlil. Izraelci so imeli v pušavi mano z nebés, pa niso bili ž njo zadovoljni in so hotli po vsi sili mesa imeti. Bog ga je dal, poslal je silo prepelic v šotorje, pa tudi strahovanje zavoljo požrešnosti jih je zadelo. Še meso so imeli med zobmi in — umirali. Ravno to se vidi tudi v novi zavezi. Od nobeniga hudodelnika ni v sv. evangeliu bolj na tanko popisano, kako je štrafovan bil, kakor od bogatina, ker se je popred vsak dan

gostoval. On je umerl in je bil v pekel pokopan. Z velikim glasam je Abrahama klical, de bi konc persta v vodo pomočil, in njegov jezik ohladil, rekoč: „ker silno terpim v tem plemenu.“ Zakaj se pertoží, de na jeziku terpí? Ker slast jedí in pijače jezik razveseljuje in bogatin si je v tem čezmerno stregel; torej se mu je zgodilo po izreku modriga: „V čimur kdo greší, v tem bo štrafovan.“ (Modr. 11, 17.) —

Znamnje samogoltnosti je, ako se človek v jedi in pijači nobeniga časa ne derží, ampak zmiram pojedá in sladkosnédva, kadar ima le perložnost k temu. Taciga človeka ne žêne potreba in lačnost k jedi in pijači, ampak zgolj sama pohlepnost za jedjo in pijačo. Zjutrej skorej pred na jed mislijo, kot na Boga, in zvečer je morebiti jed ali pa pijača njih poslednje opravilo. K tém se štejejo tudi tisti, ki po pivnicah čas prodajajo, ako ravno se izgovarjajo, de ne jedó ali ne pijó toliko, de bi jim škodovalo. Taki se v veliko rečéh pregrešijo; prvič grešé zoper treznost, ker vedno svojimu trebuhu

strežejo; drugič greše z zapravljivostjo, ker denar zajedó in zapijó, kteriga bi mogli v potrebne reči obrniti, ali pa dela usmiljenja ž njim opravljati; tretjič zgubé neizrečeno veliko časa, ki bodo mogli od vsake minute odgovor dajati per sodbi; potlej je s to nesramno lenobo še veliko drugih grehov sklenjenih, zlasti opravljanje, nemarno in nepošteno govorjenje i. t. d. Taki si kar nič ne vzamejo k sercu, de bodo mogli od vsake nepotrebne besede odgovor dajati sodnji dan.

Drugo znamenje samogoltnosti je, kadar kdo po vse preizbranih in drugih jedéh in pijačah hrepení; ali če mu le majhna reč ni po volji, precej godernjá, se krega ali še preklinja. **K** temu se štejejo tudi posebne málice in veselice z izbranimi jedmi in pijačami, per kterih se en večer povžije trud veliko poprejšnih dní. Kteri nalaš po tacih pojedinah hlepijo, oní imajo po nauku sv. Pavla treh za svojiga Boga. (Fil. 3.)

Tretje znamenje samogoltnosti, kadar se preveč in presamogoltno je ali pije. So marsikteri ljudje, ki tako dol-

go jedí in pijače v želodec tlačijo in vli-vajo, dokler koli kej vánj gre, ali de mo-rebiti na zadnje že celo ne more več der-žati. Taki so hujši kakor junci, konji in mezgi, kateri nikoli ne jedó in ne pijó čez potrebo. To je nar gerši in nar pre-grešniši požrešnost.

Pijanost človeku oslabí spomin, ga zmede, de je ves razmišljen in zbégan, mu skazí kri, vid jemlje, žile stómpa, po-sluh pohabi, dela težko glavo, v drobu težave, se mu začne jezik spodtikati, mu otemní pamet, oslabí in osramotí vse ude, ga perpravi ob premoženje, razodene skriv-nosti, nareja poboje in prepire, budí po-čutljivost in vse hudo. Taki so časni na-sledki pijančevanja; kakšni bodo še le v večnosti! Zakaj, ker pijančevanje človeka toliko spridi, de ga skorej ob vse žlahtne čutila perpravi, in mu vse duhovne moči skazí in skvari, potlej ni čuda, de se le z veliko silo in trudam taki kterikrat še za-more spreobrniti; večjidel pa taki nesrečni ljudje svojo pregreho in nepoboljšano ser-ce pred sodbo seboj nesó. Pijanci nebeš-kiga kraljestva ne bodo posedli, učí sv.

Pavl. (1. Kor. 6, 10.) Vari se torej pijančevanja! vári se pred vsim nar bolj strupeniga žganja!

5.

Vari in ogibaj se igre in igravcov.

Malo kje je toliko perložnosti zoper ljubezin do bližnjiga grešiti, kakor pri igri; za to je tudi igra le malo malokrat brez greha. Kteri dobiva, mu od veselja serce tolče; kteri pa zgubiva, mu kri možgane zaliva, in velikrat ga huda jeza kuha, ktere pogosto ne more več skrivati, in začne vdelovati kakor živina. Torej sv. Krizostom naravnost pravi, de igranje ni peršlo od Boga, ampak od hudiča; ker ta je iz igre celò umetnost naredil, in ji pravila dal, de bi služabnike in vojšake Kristusove na se vlekel in sebi sužnje delal. Torej je sv. Efrem te misli, de igranje je šteto med tiste dela, katerim se kristjan per sv. kerstu odpové, ko reče: „Se odpovém hudiču in vsimu njegovimu djanju.“

Iz igre zvirajo skorej vsi poglavitni

grehi. Neki učenik pravi: „Igranje je studenic lakomnosti, bogokletstva, zasramovanja, obupanja, kletvine, goljufije, nezmerniga žlobódranja, ubojstva, jeze, nevošljivosti, lažnivosti, kvantanja, sovraštva, krivičniga rotenja, nepravličniga godernjanja in grozenja, togotenja, potuhnjenosti.“ Prerok Izaija pravi: „Kteri sreči postavljate mizo, in na nji darujete, bom vas z mečem štel.“ (25, 11.) Sv. Antonin ko to razlaga, pravi: „Kteri sreči mizo postavljajo, niso nobeni drugi, kot igravci, kteri, ko s kvartami ali s kobricami igrajo, sebe in vse svoje ti slepi malikinji (sreči) v dar pernesó; ti bodo z mečem božje jeze v peklu štrafovani.“ Veliko jih igra tako deleč peržene, de so persiljeni, namesto kvart beraško palico v roke vzeti. Kar je pa še hujši, je to, de začnó še krasti ali pa ropati. Takó izvirajo iz nesrečne igre vse nesreče za dušo in za telo.

6.

S plesam se v pekel perpleše.

Kdo je bil kriv, de je Herod ukazal

sv. Janeza Kerstnika ob glavo djati? Nečimerni ples njegove malovredne hčere. Kar mati z vsimi svojimi zvijačami ni mogla doseči, to je plesavka dosegla s prederznim plesam, de je namreč Herod pol kraljestva obétal, in ukazal nedolžniga človeka umoriti. Kolikokrat se pri plesih ne zapleše samo pol kraljestva, kakor ga je Herod obetal, ampak celo nebeško kraljestvo! Kar satan z vsimi svojimi zvijačami ne more doseči, to per prederznim plesu doseže, de nedolžnemu človeku poropa veselje in ljubezin do Boga iz serca, in mu včepi v serce ljubezin do sveta, ktera hitro pernese nesrečni sad smertniga greha. Tako je pahnjen človek iz naročja božjiga v naročje sveta in pogube; gnada in znotranji pokoj beží od njega, ter od stopnje do stopnje pogubljenju naproti gre. Vsiga tega je velikrat en sam ples kriv. Torej kersanski mladenič, ki želiš poštenje ohraniti in zveličan biti, vari se tistih hiš in kotov, v katerih se gode, citra in pleše. „Nikar se ne poganjaj za hudobnimi, in ne bodi ti žal, de nisi per njih!“ V kratkim se bo drugači obernilo, in bodo uni žalo-

vali, ki se zdaj veselé; ti pa boš imel veselo serce in pokojno vest, kakor jo zdej imaš, ako se hudiga varuješ.

Glej, kako se je znal sv. Alojzi hudiga ogniti. Enkrat je bil v gostjah pri svojih rodovincih ali žlahti; po pojedini je hotla žlahtna gospodična ž njim plesati; sv. mladenič pa se je nad tem začudil, je z bledim obrazam iz tistiga stanovanja pobégnil in terdno sklenil, v tako nečimerno perložnost nikoli več ne iti.

Pri

J. Giontinitu,

bukvarju v Ljubljani Nr. 237 na velikim tergu, so té bukve na svitlo prišle in so na prodaj:

Sveti post ali premišljevanja in molitve v vsaki dan svetiga posta. Po nemškim častiljiviga gospoda Havberja poslovenjen z dovoljenjem visoko častiljiviga Ljubljanskiga škofijstva. Natisnjene so v starim pravopisu in veljajo nevezane 24 kr., terdo vezane 30 kr., v usnji in nekaj pozlačene 45 kr., usnjat zvezik z zlatim obrezkam velja pa 1 gld. in 12 kr. Na 6 enpot kupljenih se ene dodajo.

Hvala božja, ali navod, kako naj mlad kristjan Boga vsak dan časti in hvali. Molitne bukvice za mladost. V Ljubljani 1846. Dobijo se po 16 kr. terdo vezane, v usnji 30 kr., v usnji in z zlatim obrezkam 40 kr.

Kruh nebeški, za otročiče. V pet koščkov razdeljen. Pervič: mašne, drugič: spovedne, tretjič: obhajilne molitve, četertič: Litanije, in petič: mnoge molitve. Poleg nemškiga. 1849. Terdo vezane 8 kr. 12 skupej pa 1 gld. 30 kr.

Maria dobra mati pobožnih otrok, iz nemškiga. Z eno podobo. V Ljubljani 1848. Terdo vezane, 12, 14 in 16 kr., v usnji 36 kr. v usnji in z zlatim obrezkam 54 kr.

Jeran L. Terpljenje pravičniga in pokora grešnika, z nekterimi večnimi resnicami v zgledih in pergodbah. Z eno podobo. V Ljubljani 1848. Terdo vezane 20 kr.

bu-

e v

stit-

do-

sko-

ve-

kr.,

zve-

12

nlad

litne

obijo

r., v

kov

edne,

e, in

849.

gld.

em-

Ter-

6 kr.

kora

zgle-

oljani

Pri J. Giontini, bukvarju v Ljubljani, so
fledezhe bukve na prodaj:

Napeljevanje vesolno ali veliko spoved opravljati.

V Ljubljani 1844, vesane 12 kr.

Mefingasti krish in popisovanje Palestine. V Gorizi,
vesane 8 kr.

Hvala boshja, ali navod, kako naj mlad kristjan
Boga vsakdan zhaſti in hvali. Molitne bukvize sa mladosti.
Drugi natif. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

Sveta Filumena, deviza in muzheniza, s molitvami
k tej svetnizi. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

Bukvize polne molitev in lepih naukov. Poleg nemſh-
kiga od P. Egidia Jaisa. V Ljubljani, 1845. Vesane 30 kr.

Erasem is Jame. Povéſt is petnajſtiga ſtoletja. Po-
lég verjétnih piſem ſpiſal F. Malavaſhizh. S eno podob-
rhino. V Ljubljani, 1845. Vesane 12 kr.

**Molitev sa ohranjenje nedolſhnoſti pred podobo pre-
ſvete devize Marije, in dve beſédi ſvarijózhe ljubesni is Je-
ſusovih uſt, kerſhanski mladosti.** Drugi natif. V Ljubljani 1846.
Lepa molitev, ktera ſe mladosti obojiga ſpóla priporózh.
Velja 3 kr. Dvanajſt ſkup jih velja le 30 kr.

Jesuf moje ſhelje. Katóljſhke molitne bukve s nau-
ki in napeljevanjem k poboshnimu ſhivljenju. Poleg nemſhki-
ga od zhaſtitljiviga goſpoda Alojsia Schlöra, doktorja ſ.
piſma. V Ljubljani, 1846. Vesane 40 kr.

Sveti krish. Molitne bukve, v kterih najdeſh to-
laſhbe v britkoſtih, krepkóſt v krishih in teshavah, brambo
v ſkuſhnjavah i. t. d. Od Joſhefa Sabukovſhka. V Mar-
purgu. Terdo vesane 36 kr., v uſnju 54 kr., s slato obréſo
1 gold. 20 kr.

